

потрібен, тому що ризик втручання в діяльність законодавчого органу дуже низький, водночас у країнах перехідного типу, де демократія лише на етапі розбудови, депутатів варто убезпечувати від переслідування з політичних мотивів та послаблення законодавчої гілки влади, адже звинувачення висуває судова чи виконавча влада. Також недоторканність захищає опозицію від утисків з боку правлячої більшості, убезпечує членів парламенту від політичних переслідувань та судових рішень з політичних мотивів» [6].

Підсумовуючи вищезазначене, зауважимо, що депутатська недоторканність в демократичних країнах встановлюється з, мабуть, єдиною метою: перешкодити переслідуванню парламентарія та здійсненню на нього тиску. В Україні ж, враховуючи окремі факти зловживання, перевищення повноважень та ведення тіншової політики народними обранцями, інститут депутатської недоторканності доцільно спростити, беручи до уваги міжнародну практику.

Список використаних джерел:

1. Вірна Н. Як у нас та як у них? Депутатська недоторканість (18.06.2015) [Електронний ресурс] / Вірна Н. // <https://rada.oporaua.org/chitati/a-iaak-u-nykh/6472-yak-u-nas-ta-iaak-u-nykh-deputatska-nedotorkannist>
2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : «Вид-во «Право». Українська Правнича Фундація, 1996. – 65 с.
3. Про статус народного депутата України : Закон України від 01.01.2016 № 2790-12 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2790-12/conv/page2>
4. Колодій А., Лисенков С. Основи конституційного ладу – К.: Либідь, 1997. – С. 106-107.
5. Дем'янко Л. Зняття депутатської недоторканності: плюси та мінуси [Електронний ресурс] / Дем'янко Л. // http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=836%3Askasuvannya-deputatskoji-nedotorkannosti&catid=8&Itemid=350
6. Інститут міжнародних відносин Недоторканність по-європейськи. Між диктатурою та зловживаннями (07.02.2015) [Електронний ресурс] / Інститут міжнародних відносин // <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/02/7/7030533>

Лук`ян В.О.

студентка,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ІНСТИТУТ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ ПЕРЕД ЛЮДИНОЮ В УКРАЇНІ

Окремі питання інституту відповідальності держави перед людиною набули актуального значення для сучасної української держави. Відповідно до ст. 3 Конституції України: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.» Виходячи із даного положення, ми можемо

стверджувати, що держава виступає важливою інституцією захисту людини. Відповідно, в окремих випадках, держава несе відповідальність за свої діяння (чи бездіяльність) перед особою. Разом з тим, сучасні реалії все частіше свідчать про зворотню сторону даного питання. У такому випадку кожній людині надається право звернутися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ (окрім судових установ України) чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. За останніми даними українці найбільше подали скарг з метою захисту своїх інтересів до Європейського Суду з прав людини. «Станом на 31 грудня 2016 року більшість справ у стані розгляду були проти України (22,8%), Туреччини (15,8%), Угорщини (11,2%), Росії (9,8%) і Румунії (9,3%). Половина справ, що вимагають прискореної процедури розгляду, стосується України», – заявив голова ЄСПЛ Гвідо Раймонд, що дає вагому підставу зробити висновок про недосконалість механізму національного законодавства захисту прав і свобод людини і громадянина. Також повідомляється, що станом на 31 грудня 2016 року загальна кількість скарг до ЄСПЛ, які чекають на розгляд, була на 23% більше, ніж роком раніше (64,8 тисяч справ) [1].

Найбільшою ж проблемою на сьогодні залишається не тільки кількість скарг, але й свідоме невиконання міжнародних рішень державою, що супроводжується негативними наслідками для України у світовому співтоваристві. Проте це є досить виправданим для нашої держави, адже у національному законодавстві немає чітко прописаних норм, які змогли би регулювати даний інститут, він скоріше функціонує на рівні конституційно-правового принципу [2, с. 43].

Інститут відповідальності держави перед особою повинен містити такі важливі принципи, які змогли би заповнити прогалини у даному інституті і які змогли би бути основоположними для реформування інституту відповідальності держави перед людиною в механізмі захисту прав і свобод. До них повинні належати такі принципи як: встановлений розмір матеріального відшкодування перед особою відповідно до виду правопорушення, забезпечення виконання судових рішень національного та міжнародного законодавства, рівність особи і держави перед законом, обов'язку доказування невинуватості у визначеному законом особливому процесуальному порядку, презумпція винуватості органів державної влади.

Перший принцип повинен передбачати розмір матеріального відшкодування, що відповідатиме сучасному рівню розвитку та економічному становищу української держави з метою уникнення певних протиріч між обома сторонами. При цьому необхідно враховувати і інтереси потерпілого, гарантувати йому безпеку щодо запобігання повторного порушення з боку держави. Крім того, необхідно розробити певний механізм та забезпечити належний судовий процес для обох сторін.

Наступний принцип включає, передусім, обов'язковість притягнення до відповідальності держави за вчинений нею делікт, передбачену законодавством реалізацію виконань судових рішень та наявність прописаної процедури виконання державою свого обов'язку. У разі невиконання або ухилення від виконання, або неналежного виконання судових рішень,

доцільно передбачити чітко визначену низку санкцій щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових осіб.

Третій принцип – це рівність обох сторін у вирішенні справи. Інтереси держави не можуть, у даному випадку, переважати інтереси особи. Проте і особа повинна за будь-яких обставин дотримуватися законодавства, не нехтувати своїм становищем.

Один із принципів має визначати процедуру подання свідчень, доказів, що будуть доводити або винуватість, або ж невинуватість держави перед особою. Суд зобов'язаний забезпечити перевірку достовірності свідчень, здійснювати судовий процес, як у публічному, так і закритому засіданні, забезпечити рівність обох сторін, надати можливість оскарження своїх рішень та користуватися або ж брати до уваги у своїй діяльності норми міжнародного права. Даний принцип також повинен визначати конкретну юридичну відповідальність органів судової влади за порушення своїх повноважень у судовому процесі. Крім того, повинна бути чітка регламентація та механізм притягання органів судової влади за невиконання судових рішень ЄСПЛ до відповідальності.

Принцип презумпції винуватості суб'єкта владних повноважень надає можливість та покладає на суб'єкта владних повноважень обов'язок аргументовано, посилаючись на докази, довести правомірність своєї дії чи бездіяльності та спростувати твердження позивача про порушення його прав, свобод чи інтересів.

Отже, сучасне конституційне законодавство містить окремі прогалини щодо відповідальності держави перед особою, що, у свою чергу, породжує негативні наслідки як для окремого індивіда, так і для суспільства в цілому. В окремих випадках громадяни не можуть захистити себе від неправомірних дій представників органів державної влади, місцевого самоврядування. Основними чинниками такого є: невідповідальне ставлення до службових обов'язків, нехтування основними правами людей, низький рівень правової культури та правосвідомості. Відповідно, на сьогоднішній день існує потреба в удосконаленні механізму реалізації захисту особи перед державою, що сприятиме належному втіленню природних прав і свобод людини та громадянина.

Список використаних джерел:

1. Інтернет-ресурс: На Україну подали найбільше скарг до ЄСПЛ <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3806453-na-ukrainu-podaly-naibilshe-skarh-do-yespl>
2. Дотримання принципу рівності всіх перед законом у контексті юридичної відповідальності громадянина і держави в Україні / Г. В. Задорожня // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2008. – № 2. – С. 43-45. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2008_2_11